

Конгрес Українських Націоналістів

Любіть Україну!

НАЦІЯ І ДЕРЖАВА

e-mail: nacija@ukr.net www.nacija.org.ua 22 травня 2007 року № 21 (185)

ЧЕСТЬ НАЦІЇ

20 травня у Львові вшановано Героїв, які боролися за вільну і незалежну Українську Соборну Державу. Активну участь у цьому святі взяв Конгрес Українських Націоналістів. Старовинними вулицями Львова пройшов святковий хід, біля пам'ятника Шевченкові відбулося урочисте віче, де найбільше було молодих конгресівців з червоно-чорними прапорами.

ГЕРОЯМ СЛАВА!

День Героїв давно став у Львові традиційним святом. Зазвичай останніх п'ять років у центрі міста, навпроти пам'ятника Шевченку, відбувається парад, який закінчується мітингом. Починаючи з минулого року, додалася ще одна традиція – вшанування героїв, які полягли за самостійність України. Починається акція походом колони громадських організацій та партій від місця спорудження пам'ятника Степанові Бандері через усе місто до пам'ятника Шевченку.

Похід іде вулицею Степана Бандери повз вулицю Євгена Коновальця, де зупиняється для вшанування його загибелі від рук агента НКВС, потім до пам'ятної дошки генералу Чупринці (Роману Шухевичу), далі до пам'ятника жертвам НКВД у тюрмі на Лонцького та до меморіяльної дошки на початку вулиці Степана Бандери. Потім – вулицею Коперника до пам'ятника Шашкевичу, меморіяльної дошки Патріярху УГКЦ, політв'язню СРСР Йосифу Сліпому, до місця загибелі начальника штабу УПА Олекси Гасина-"Лицаря", зупиняючись у кожному з цих пам'ятних місць і віддаючи честь героям. На чолі колони йдуть ветерани УПА, за ними – політв'язні, репресовані, представники молодіжних організацій, колони політичних партій.

Закінчення на 3-й стор.

Пам'ятник жертвам НКВС

ОФІЦІЙНО

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ № 419/2007

Про вшанування пам'яті Ярослава Стецька і Ярослави Стецько

З метою вшанування пам'яті видатних громадсько-політичних і державних діячів, провідників українського визвольного руху Ярослава Стецька і Ярослави Стецько, патріотичного виховання громадян на прикладі їхнього самовідданого служіння Україні постановляю:

1. Кабінету Міністрів України вжити заходів щодо:

організації разом із Національною академією наук України вивчення документів і матеріалів про життя та діяльність Ярослава Стецька і Ярослави Стецько, їх видання та популяризації;

запровадження відзначення пам'ятних дат, пов'язаних з історією українського визвольного руху, життям та діяльністю його провідників, зокрема Ярослава Стецька і Ярослави Стецько;

вирішення разом із Київською міською державною адміністрацією питання про створення у місті Києві меморіального музею подружжя Стецьків.

2. Кабінету Міністрів України, Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласним, Київській та Севастопольській міським державним адміністраціям вивчити питання про присвоєння окремим навчальним і науковим закладам, установам імені Ярослава Стецька і Ярослави Стецько, а також відповідне найменування чи перейменування в установленому порядку вулиць, проспектів, майданів у населених пунктах України.

3. Міністерству освіти і науки України забезпечити об'єктивне висвітлення у навчальних програмах та нових підручниках для навчальних закладів теми українського визвольного руху та участі в ньому Ярослава Стецька і Ярослави Стецько з використанням при цьому новітніх наукових досліджень з історії визвольної боротьби Українського народу, зокрема що стосуються діяльності подружжя Стецьків.

4. Міністерству закордонних справ України разом із Міністерством культури і туризму України та Національною академією наук України вивчити можливість увічнення пам'яті Ярослава Стецька і Ярослави Стецько у державах, де вони проживали, та внести в установленому порядку на розгляд Кабінету Міністрів України відповідні пропозиції.

5. Державному комітету телебачення та радіомовлення України організувати цикли теле- і радіопередач про життя та діяльність Ярослава Стецька і Ярослави Стецько, їхню роль в українському визвольному русі.

Президент України Віктор ЮЩЕНКО
16 травня 2007 року

Микола Стороженко. "Гайдамаки"

ЧЕРНЕЧА ГОРА СТАЛА ТАРАСОВОЮ

До річниці перенесення праху Тараса Шевченка з Петербурга в Україну

Як відомо, Шевченківські дні весь український люд святкує в березні. Однак не менш значущою датою, пов'язаною з Тарасом, є 22 травня. Це день перепоховання поета.

Євген ЦИМБАЛЮК

Із 47-ми прожитих літ Тарас Шевченко 24 провів у кріпацькій неволі, десяток літ томився у солдатчині. Усе це важким тягарем лягло на його здоров'я. Після заслання він часто хворів. Напади стенокардії, зболеного серця та печінки усе більше й більше турбували Тараса Григоровича. І, зрештою, у листопаді 1860 року він змушений був звернутися за допомогою до лікарів. Виходжували його досвідчені фахівці – доктор медицини Едуард Барі та Павло Круневич, польський політичний засланець, котрий також відбував покарання в оренбурзьких степах, а потім оселився у Петербурзі.

Намагання лікарів були справді дієвими – поет став на ноги, втім, значних позитивних результатів у лікуванні не вбачалося. Надто важким був ступінь хвороби. У січні-лютому 1861 року поет майже не виходив зі свого житла. Водночас він, долаючи біль, продовжував наполегливо працювати. Виконав ряд малюнків та офортів. За десять днів до кончини написав вірша "Чи не покинуть нам, небого".

У день ювілею (9 березня) йому зробилося гірше, збільшився набряк легенів – і вищезгадані лікарі визнали, що стан хворого безнадійний. Майже всю ніч просидів немічний у ліжку – біль у грудях не давав змоги лягти. На прохання Шевченка, І. Саєнко, один з його друзів, котрі чергували біля ліжка, подав йому склянку чаю. Поет відчув себе краще і хотів взятися за роботу. Він почав спускатися сходами у майстерню, але раптом застогнав і впав. О 5 годині 30 хвилин ранку 10 березня Тараса Григоровича не стало.

Закінчення на 2-й стор.

ЧЕРНЕЧА ГОРА СТАЛА ТАРАСОВОЮ

Поховали Кобзаря при величезному багатолюдді на Смоленському кладовищі. Поховали з лавровим вінком на чолі в дубовій труні, яку встановили в дощану скриню, обиту зсередини свинцем.

Ще в день кончини Шевченка, згідно з його останнім заповітом, друзі вирішили перевезти його прах з Петербурга до України. Дозвіл було одержано наприкінці квітня 1861 року. Труну після 58 днів перебування у землі викопали, вклали в іншу, свинцеву, а ту, в свою чергу, – в соснову домовину, обиту по кутках залізом і стягнену в двох місцях залізними поясами.

Поставили її на спеціальні дроги і покрили червоною китайкою. Опісля багатолюдна траурна процесія пройшла містом до Московського вокзалу. В Україну тіло поета супроводжували М. Лазаревський та Г. Честахівський. До Москви прах Шевченка перевезли залізницею. Далі до Києва на тих самих дрогах, запряжених кіньми, труну перевезли поштовим трактом через Серпухов, Тулу, Орел, Глухів, Батурин, Ніжин, Бровари.

Скрізь процесію зустрічали багатолюдні юрби народу. При в'їзді до Києва, перед мостом через Дніпро, коней розпрягли, а молодь сама повезла дроги з труною.

Труну поставили в церкві Різдва на Подолі. Сюди прийшли тисячі киян, влаштувавши справжню політичну маніфестацію. А потім труну на руках понесли з церкви до пароплава. Генерал-губернатор заборонив виголошувати промови у храмі, тому їх виголошували дорогою до місця стоянки пароплава біля Ланцюгового мосту. Промовців було настільки багато, що процесії доводилося зупинятися через кожні п'ять кроків. У цей час тіло поета супроводжували брати Тараса Микита та Йосип з дружинами, сестра Ярина, триюрідний брат Варфоломій, вірний друг та наставник Шевченка Іван Сошенко, поет та біограф поета Михайло Чалий, український поет Віктор Забіла, майбутній видатний композитор Микола Лисенко, відомий драматург Михайло Старицький, Тадей Рильський.

Пароплав "Кременчук" з прахом Шевченка взяв курс на Канів, де труну поставили в Успенському соборі. Відбулася панахида. Рідні поета, студенти Київського університету, селяни довколишніх сіл викопали могилу і змурували склеп. За відомостями поліції, що наглядала за похороном, у ньому брало участь 2000 чоловік. Над могилою було виголошено п'ять промов. 22 травня о 7-й годині вечора Шевченка поховали на Чернечій горі поблизу Канева. Тепер вона називається Тарасовою горою.

Місцевий селянин Степан Кутах через тиждень від дня похорону змайстрував великий дубовий хрест і збирався його на світанку разом із селянами відвезти на могилу. Однак несподівано до Кутаха з'явилися майже сто дівчат і попросили, щоб їм було дозволено цю місію. Хреста поклали на віз, і дівчата, впрягшись в упряж, везли його 7 верст крутою дорогою, якою пройшла похоронна процесія тиждень тому. На десяту годину ранку хрест уже височів над могилою. У 1884 році на пожертвування людей виготовили чавунного хреста і встановили на Тарасовій горі. Потім, 1923 року, замість хреста на могилі поставили відлитий на Городищенській цукроварні (Черкащина) чавунний бюст Шевченка, а 1925 року Тарасову могилу оголошено державним заповідником (через чотири роки для відвідувачів заповідника збудували двоповерховий будинок). До 125-річчя від дня народження поета (1939 р.) на могилі споруджено бронзовий монумент і відкрито музей. З того часу могила Тараса Шевченка має двоярусний насип висотою 6,5 метра, його увінчує лабрадоритів постамент, на якому височіть 3,5-метрова бронзова постать великого генія українського народу.

Нині кожного дня до Тарасової гори тягнеться люд, аби у шанобі вклонитися життєвому подвигу Кобзаря, а 22 травня стало днем, коли пам'ять про великого українця проявляється з особливою виразністю.

"Вісник & Co", Луцьк.

Закінчення. Початок на 1-й стор.

ПАНТЕОН СЛАВИ

Президенту України
Віктору Ющенку

Кожен народ має своїх героїв, ними пишається, їх пам'ятає і прославляє. Українська нація від найдавніших часів до сьогодення виплила легіони безстрашних борців, імена яких вписані золотими літерами на скрижалях історії: славних князів, гетьманів, козацьких отаманів, гайдамацьких ватажків, які героїчно воювали з ворогами українського народу.

Святкування Свята Героїв – це традиція, яка була започаткована ще в 1930-х рр. на Галичині і була відновлена з перших років незалежності України.

Тернопільська обласна та міська організації Конгресу Українських Націоналістів вимагають встановлення історичної справедливості та вшанування національних героїв України, таких, як Симон Петлюра, Євген Коновалець, Степан Бандера, Ярослав Стецько, Роман Шухевич та інші.

Свято Героїв повинне стати державним святом для всієї Української Держави. А обов'язком кожного українця – вшанувати пам'ять загиблих героїв, героїзм яких заклав міцний фундамент для становлення незалежної Української Держави.

Герої не вмирають, а живуть серед народу, і своїми справами підносять націю до вершин слави, величі й могутності... Пам'ять про мужніх борців навіки залишиться у наших серцях...

Просимо визнати третю неділю травня державним святом – Святом Героїв України.

Слава Україні! Героям слава!

В. ЧИБРАС, голова ТОО КУН
Б. ДРИГУШ, голова ТМО КУН

* * *

З клопотанням оголосити 23 травня Святом Героїв і надати йому статусу державного свята до Президента звернулася також Волинська обласна організація Конгресу Українських Націоналістів, а також ветерани братства ОУН-УПА Волинського краю ім. генерал-хорунжого Клима Савура.

ВІСТІ З РЕГІОНІВ

ДЛЯ ДОБРА НАЦІЇ

КУН провів на Івано-Франківщині конкурс, присвячений 100-літньому ювілею Романа Шухевича.

Івано-Франківська міська організація Конгресу Українських Націоналістів та молодіжна референтура КУН провели серед учнів 9–11 класів шкіл області конкурс "Добро нації – найвища мета людини на землі", присвячений 100-річчю від дня народження головного командира Української Повстанської Армії Романа Шухевича.

Переможці конкурсу нагороджені грамотами Івано-Франківської міської організації КУН, цінними подарунками та грошовими преміями на святковому засіданні з нагоди Дня Героїв України, що відбулося в будинку "Просвіти".

Прес-служба ІФМО КУН

ПАМ'ЯТАЙМО ПРО ПОДВИГ

Всеукраїнська Ліга Українських Жінок м. Рівного організувала екскурсію для учнів технічного коледжу Національного університету водного господарства та природокористування з нагоди квітневих боїв на Гурбах в 1944 році.

Вшанувати цих героїв приїхали учні та викладачі коледжу, члени КУН та ЛУЖ. Цікаві розповіді на місці пантеону слави героїв битви провели: голова РОО КУН І. Кривко та автор книги "Гурби: квітень 1944", голова МО КУН О. Тищенко.

Учні відвідали Центральну могилу на г. Сокола, яку в народі називають "Сторчановою", могилу невідомого вояка УПА, рештки якого були віднайдені у 2002 році, урочище Провороття, де височить хрест на місці поховання закатованих поранених вояків з повстанського шпиталю. Спонсорську допомогу в організації поїздки надала Ліга Жінок Канади.

Наталя КОЛОС,
голова ЛУЖ
м. Рівного

ШАНУЄМО ГЕРОЇВ. КРОКУЄМО У МАЙБУТНЄ

Микола Пшевлоцький обраний головою Львівської обласної організації КУН

Надзвичайно гармонійно поєднуються за колоритом та змістом квітучі львівські каштани і червоно-чорні прапори Конгресу Українських Націоналістів. Шляхетні дерева своїм цвітом салютують на знак відродження природи, перемоги весни. Червоно-чорні знамена є свідками національно-визвольної боротьби і невід'ємним символом відродженого на початку 90-х за ініціативи КУН Свята Героїв. Започаткована ОУН у сорокових на відзнаку пам'яті М. Міхновського, С. Петлюри, Р. Шухевича, Є. Коновальця, С. Бандери, третя неділя травня сьогодні визнана офіційною владою на Львівщині. Цьогоріч, як і 2006-го, усі найвищі посадові області брали участь у святкуванні. Ветеранські колони, молодіжні організації, студентство, спортивна громадськість, політичні партії колонами пройшли львівськими вулицями, урочисто поклали квіти до могил, пам'ятників і меморіальних таблиць на знак шани героїв.

Конгрес, як ініціатор відродження свята, очолював колону політичних партій. Цього року святкову колону КУН очолював і щойно обраний на звітно-виборній конференції голова ЛОО Микола Пшевлоцький. Першим заступником став Р.Дідусь. М.Вовк, знявши свою кандидатуру з мотивацією зосередитись на державній роботі, залишився у Проводі заступником голови. До нового складу проводу увійшли також Я.Лемик, І.Данилиха, І.Губка, І.Берест, Т.Гентош, М.Козак, Т.Федів, М.Магас, А.Городиський, П.Грушецький, А.Микуш, І.Василишин, І.Куп'як, Р.Помірчий. У роботі конференції взяли участь 230 делегатів з усіх районів Львівщини і міста Львова, а також гості – народний депутат України Андрій Лопушанський, заступник голови КУН Володимир Борейчук. Присутні гарячими оплесками відгукнулись на зачитання указу Президента України про вшанування героїчної боротьби Ярослава Стецька і Слави Стецько.

Львівські конгресівці крокують у майбутнє з надією, що їхня обласна організація стане міцнішою. Попереду багато важливих справ. Незабаром вибори.

Ігор ДАНИЛИХА,
голова Секретаріату ЛОО Конгресу

Наші корпункти

Вінниця	Гусар Віталій	(0432) 32-05-03
Дніпропетровськ	Хоменко Микола	(056) 748-17-92
Донецьк	Олійник Марія	(062) 337-23-48
Житомир	Крук Микола	(0412) 44-52-32
Запоріжжя	Тимчина Василь	(0612) 67-31-82
Івано-Франківськ	Салига Роман	(0342) 3-11-35
Кіровоград	Тріщенко Віктор	(0522) 36-95-25
Київська обл.	Сахацький Олександр	(04497) 4-92-93
Київ	Мохналь Михайло	(044) 278-63-89, 279-68-34
Луганськ	Костянтин Філімоненко	(0642) 53-96-85
Луцьк	Мельник Євген	(0332) 78-07-65, 72-87-95
Львів	Вовк Михайло	(0322) 38-67-63
Миколаїв	Яценьо Софія	(0512) 49-67-90
Мукачеве	Ференц Петро	(03131) 2-25-45
Одеса	Парфенюк Василь	(048) 75-83-113
Полтава	Квачова Олеся	(0532) 28-053
Рівне	Кривко Ігор	(0362) 23-78-55
Севастополь	Проценко Володимир	(0692) 48-79-46
Сімферополь	Овчарук Василь	(0652) 29-77-43
Суми	Перетятько Олексій	(0542) 25-88-98
Тернопіль	Чибрас Володимир	(0352) 52-56-91
Харків	Дяків Богдан	(057) 716-02-18
Херсон	Реуцький Іван	(0552) 26-50-56
Хмельницький	Вітряний Олесь	(0382) 65-32-01
Черкаси	Гафінова Любов	(0472) 45-12-05
Чернівці	Лютик Віктор	(0372) 51-02-72
Чернігів	Рябченко Валерій	(04622) 4-38-81

ПАМ'ЯТАЙМО

Президент України Віктор Ющенко взяв участь у церемонії вшанування пам'яті жертв тоталітарного режиму на території Національного історико-меморіального заповідника "Биківнянські могили".

У селищі Биківня впродовж майже десяти років здійснювалося поховання понад сотні тисяч людей, закатованих органами НКВС.

"Ми знаходимося на місці, "цвинтарі", який є найбільшим в Україні за кількістю жертв політичних репресій. Кожного разу, вшановуючи роковини цієї страшної трагедії, згадуємо про історію цього скорботного і святого для українця місця", – сказав Президент у своєму виступі під час церемонії.

Глава держави звернувся до присутніх із закликом пам'ятати свою історію, адже "говорити про майбутнє можна лише через призму історичної правди".

Віктор Ющенко підкреслив, що у когось "постійно є бажання привести нас до забуття, зробити так, щоб ми, наші діти, правнуки не знали цієї події. Дуже багатьом політичним гравцям та історична правда буде колоти очі, бо з такою політичною історією немає місця в політичному житті, немає будь-якої політичної перспективи".

Президент відзначив, що рішення про створення заповідника "Биківнянські могили" даються "важко на політичному рівні". "Точно такі події відбуваються і стосовно Великого Голоду, і жертв колективізації", – додав він.

"Ми зробимо все для того, щоб був повноцінний Національний заповідник "Биківнянські могили", щоб він фінансувався, щоб була встановлена наглядова рада, створені відповідні робочі комісії, які могли б розробити і подати на державний розгляд та затвердження всю концепцію розвитку цього Національного заповідника. Переконаний, що ми це зробимо", – сказав Президент.

Глава держави також повідомив, що найближчими днями підпише Указ щодо встановлення щорічно третьої суботи травня Днем вшанування пам'яті жертв комуністичних репресій.

Віктор Ющенко подякував усім, хто прийшов на захід. На його завершення глава держави звернувся з проханням до присутніх вшанувати загиблих хвилиною мовчання.

Президент поклав квіти до Меморіального каменя та вінок до Пам'ятника-стели на території заповідника та взяв участь у панахиді за загиблими за участю духовенства українських церков.

У ДЕНЬ ГЕРОЇВ

у Івано-Франківську відкрили пам'ятну дошку Славі Стецько

20 травня, у День Героїв, який традиційно вшановують на Галичині третьої неділі травня, у м. Івано-Франківську на вул. Слави Стецько відбулося відкриття пам'ятної дошки голові Організації Українських Націоналістів, першій голові Конгресу Українських Націоналістів, легендарній Славі Стецько.

Оксана ПРОЦЮК

Недарма Славу Стецько охрестили одним із символів націоналістичної ідеї того зразка, що був викарбуваний у визвольних змаганнях 40-х років. Адже її по праву можна вважати героїчною постаттю з огляду на її діяльність в еміграції та й в українському політикумі з 1992 року, коли в Україні на базі ОУН було створено Конгрес Українських Націоналістів, який вона очолила. Тому, напевно, і є своєрідним символом відкриття пам'ятної дошки Славі Стецько у День Героїв України.

У відкритті пам'ятного знаку Славі Стецько взяли участь голова Конгресу Українських Націоналістів, народний депутат України Олексій Івченко, заступник голови КУН, народний депутат України Євген Гірник, голова Івано-Франківської обласної ради Ігор Олійник, голова секретаріату КУН Степан Брацюнь, племінниця Слави Стецько Леся Брацюнь, член Головного Проводу КУН, заступник голови ІФ ОДА Богдан Борович, член Івано-франківського обласного проводу КУН, депутат обласної ради Роман Яковина, заступник голови ІФ ОДА Романія Постолянюк, заступник голови НСНУ, народний депутат України Зіновій Шкутяк, голова Братства ОУН-УПА Карпатського краю Фотій Володимирський, представники ЗМІ та громадськість.

До громади, яка прийшла віддати шану Славі Стецько, як чільній постаті із когорти українських героїв, звернулася Леся Брацюнь: "... У кожного народу є люди, які стають близькими не лише для своєї родини. Вони своїм життям піднімаються над собою, над своїм особистим і служать найвищим цілям – інтересам свого народу. Такою людиною була Слава Стецько..."

Євген Гірник у своєму виступі зауважив, що публіцистична спадщина Слави Стецько є дуже сучасною, проникливою, близькою сьогоденню, а її діяльність такою, яка може й нині слугувати зразком для молодого покоління. Тому ми повинні продовжувати її справу, творити Українську Україну.

Виступи перед громадою завершив Олексій Івченко, зазначивши, що "День Героїв є подвійним святом для членства Конгресу Українських Націоналістів, адже сьогодні ми відкриваємо пам'ятну дошку Славі Стецько – засновниці КУН, його першій голові. Проте це свято не тільки нашої партії – це свято всієї української нації. Тому що Слава Стецько впродовж свого цілого життя здобувала українську незалежність, розбудовувала й утверджувала нашу державу". Також Олексій Івченко зачитав Указ Президента України "Про вшанування пам'яті Ярослава Стецька і Ярослави Стецько", виданий 16 травня 2007 року.

ГЕРОЯМ СЛАВА!

Цього року колона була надзвичайно довгою – коли представники братства УПА дійшли до меморіяльної таблиці свого начальника штабу, колони політичних партій ще стояли на початку вулиці Степана Бандери, біля колишньої тюрми Лонцького.

Коли ветерани УПА вийшли на проспект Свободи, військовий оркестр заграв упівський військовий марш "Лента за лентою", і під оплески присутніх львів'ян і гостей міста зведений загін УПА промаршував перед символічною почесною трибуною біля пам'ятника Тарасу Шевченку. За ними пройшли інші ветерани боротьби за незалежність, молодіжні організації, військовий ліцей імени Героїв Крут, партії, а потім шкільні загони військової підготовки, які виграли міські змагання з цієї дисципліни. Закінчився парад урочистим маршем частин львівського гарнізону та парадом військових оркестрів. На мітингу після параду виступили голова ЛОДА Петро Олійник, голова обласної ради Мирослав Сеник, який пообіцяв до Покрови відкрити першу чергу пам'ятника Степанові Бандері. Міський голова Львова Андрій Садовий пообіцяв ветеранам визвольної боротьби збільшити удвічі доплати з міського бюджету. Міське управління освіти нагороджувало переможців учнівських конкурсів книжками – мемуарами ветеранів боротьби УПА.

Слава Україні! – Героям Слава!

http://www.maidan.org.ua

Закінчення. Початок на 1-й стор.

Ветерани УПА крокують проспектом Свободи

Урочисте віче біля пам'ятника Тарасові Шевченку

Закінчувався парад маршем частин львівського гарнізону

НАШІ СТАРОЖИТНОСТІ

Олексій СЛАБЕЦЬКИЙ

Із творів Д. Яворницького ми бачимо, як ретельно запорожці дотримувалися традицій і звичаїв своїх предків. Де б запорожці не будували свою Січ, там обов'язково зводили храм святої Богородиці – Покровительки козацтва. Коли ворогам вдавалося зруйнувати Січ, то за будь-яких обставин козаки рятували образ своєї Заступниці і встановлювали його в церкві на новому місці. Інший приклад: якщо у першій Запорозькій Січі було споруджено 36 куренів, то потім в усіх наступних Січах споруджувалася така сама кількість куренів, незважаючи на те, чи була в тому потреба, чи ні. При цьому вони промовляли: "Щоб так, як було". Так само і український народ, вихідцями з якого були козаки, ретельно дотримувався культури, побуту та обрядів наших батьків і дідів.

Це дуже дратувало наших північних поневолювачів, і вони нищили наші старовинні пам'ятки, нашу культуру, традиції. Але найбільшою мірою руйнували нашу культуру комуністи – як московські, так і доморощені.

Більшовики всіма засобами намагалися стерти з пам'яті українського народу його глибоке історичне коріння. І навіть зараз академік Толочко твердить (невідомо кому на догоду), що українці нічого спільного не мають з Трипільською культурою. Отакої!

Дотепер українофоби всіх мастей зневажають і нашу мову, і культуру, і народні традиції, звичаї, предмети старовини. Вороги України розкрадають з бібліотек наші раритети, руйнують старовинні пам'ятні будівлі. Нам слід брати приклад з інших націй, які дуже дбайливо ставляться до своєї національної символіки.

Шотландці тисячоліттями носять "спідниці" і ніхто не соромляться, а навпаки, пишаються своїми строями. Через століття пронесли свої однострої й королівські гвардійці Великої Британії, і вояки французької почесної варти. Наші сусіди поляки також століттями бережуть свої конфедератки ("рогатувки").

А ми своїх козацьких, гайдамацьких, стрілецьких, повстанських строїв ніде не маємо можливості навіть побачити. А у нас же були гарні однострої! Є у нас так зване відроджене "козацтво", але це карикатура на запорожців з погонами та лампасами, чого на Запоріжжі ніколи не було. Вряди-годи відбуваються виставки наших старовинних одностроїв, після чого їх знову ховають у запасники музеїв.

Президент В. Ющенко ніби не байдужий до наших витоків, нашої старовини. Чому би йому не сформувати зі своєї особистої охорони козацький, стрілецький полки і вбрати вояків у відповідні однострої, або хоча б взяти деякі елементи з них. На таку національну українську почесну варту Президента всі дивилися б залюбки.

А народ наш, попри вікове знущання ворогів, таки зумів зберегти і старожитності, і свої звичаї, й обряди, і пісні. Варто пишатися його мужністю, мудрістю, стійкістю.

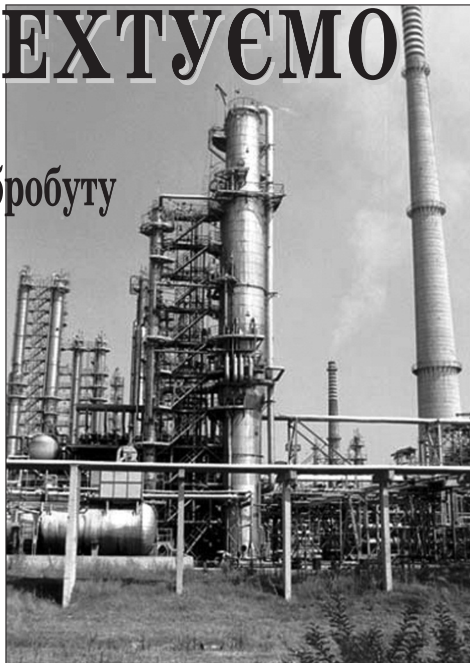
м. Київ

ЕКОНОМІКА

ЧУЖЕ ПРОСИМО, СВОЇМ — НЕХТУЄМО

Розробка власних джерел – запорука незалежності й добробуту

Петро БУДИЧ

У 70-х роках XX ст. в Україні видобувалося понад 70 млрд кубометрів газу, який йшов на потреби Росії, Білорусі і країн Прибалтики. Якби в бізнесових колах і при владі були патріоти України, то проблеми енергоносіїв у нас би не існувало. Енергетична проблема України є проблемою не геологічною, а суто політичною. Що заважає розробляти і втілювати в життя проекти з розвитку альтернативних енергоносіїв – біоенергетики, вітрової енергії тощо? У нас, в Україні, є когорта вчених, які здатні розробити проекти з розвитку альтернативних енергоносіїв, підготувати висококваліфікованих фахівців та впровадити біоперспективні технології в практичне застосування. Необхідна дієва державна підтримка як учених, так і практиків.

У селах України пустує багато земель, зарослих бур'янами. Як відомо, ріпак заглушує бур'яни і не дає їм розповсюджуватися. Для обробітку ріпаку, як і інших сільськогосподарських культур, потрібні здорові молоді люди, а кількість сільського населення постійно зменшується і скоро на полях нікому буде працювати. Молодь тікає від злиднів у міста або виїжджає за кордон. Саме тому в селах терміново потрібно відкривати заводи, насамперед – біоенергетичні. В західних країнах такі заводи набувають все більшого поширення.

На Львівщині один фермер організував виробництво з ріпаку пального, удвічі дешевшого за звичайне. За його словами, при умові допомоги з боку держави на ріпакове пальне можна було б перевести сільськогосподарську техніку.

Поряд з біоенергетикою потрібно розвивати вітрову енергетику, гідроенергетику, максимально використовувати розвідані геологічні надра (особливо на Півдні, в Азово-Чорноморському регіоні, де запаси газу та нафти величезні). Метод вигазовування вугільних пластів розроблений на Донбасі вже давно, а досі не набув широкого практичного застосування.

У 1993 році була створена структура "Укрзакордоннафтогазбуд", яка повинна займатися альтернативним забезпеченням України нафтою та газом. І які на сьогодні є позитивні результати діяльності цієї структури? Якщо б кошти "Укрзакордоннафтогазбуд" були вкладені в біоенергетику, то зараз ми б не мали таких проблем із газом та нафтою.

Як уже згадувалось, розробка родовищ Азово-Чорноморського газонафтоносного регіону є дуже перспективною. Зокрема, великі запаси нафти і газу містить розвідане в цьому регіоні Голицинське родовище. За підрахунками українських учених, тільки в Південній (Азово-Чорноморській) провінції запаси газогідратів і підгідратного газу становлять тисячі трильйонів кубометрів. Нещодавно було відкрито величезне родовище на 120 трлн кубометрів газу й на Луганщині.

Тим часом спритні ділки від нафти й газу, отримуючи колосальні надприбутки і спекулюючи на штучно створеній проблемі енергоносіїв, безпідставно підвищують ціни на український газ для українського ж населення.

Загалом ситуація парадоксальна: є кошти купувати російський газ та нафту, а немає коштів видобувати власні ресурси або розробляти біоенергетичні технології.

ЧИТАЦЬКА ПОШТА

Я БУВ НЕПОВНОЛІТНІМ КОЛГОСПНИМ РАБОМ

В одному із номерів нашої газети прочитав я про "заслуги" КПУ-КПРС перед українським народом. Захотілося й собі "подякувати" "червонопузій братії". В тій статті йдеться і про те, як вони експлуатували підлітків на тяжких роботах. Особисто я називаю цю категорію українських громадян радянськими малолітніми в'язнями, до яких відношу і себе. Довелося мені сьорбнути з тієї гіркої чаші, оскільки вимушений був тринадцятилітнім підлітком працювати на тяжких роботах у колгоспі за ті злиденні трудодні.

Посилаючись на цей ганебний факт, я неодноразово звертався в різні інстанції, вимагаючи, аби злочинна компартія виплатила компенсацію за суттєво підірване на тяжких роботах в неповнолітньому віці здоров'я. Як і слід було чекати, відповідей я не отримував. Більше того, ті мої звернення дуже нашкодили мені під час виходу на пенсію. За майже п'ятдесят років праці (з них чотири роки в неповнолітньому віці, за трудодні, себто майже задаром) мені нарахували мінімальну пенсію. При цьому велику "свиню" підсунули працівники архіву Російської Федерації, куди я звернувся за довідкою про заробітну плату. Попросив дати мені довідку за період з 1980 до 1991 рр. Я тоді працював машиністом холодильних установок, і зарплата була непогана. Та "старші брати" не пішли мені назустріч, мовляв, що заробив у незалежній Україні, тим і будеш задоволений, а що було до цього, то зась.

Подивувало мене й те, з якою шаленою наполегливістю намагалися працівники пенсійного фонду вилучити у мене "Трудову книжку колгоспника". Таке враження, що вони отримали вказівку від "колишніх" будь-що вилучити це свідчення про кричущий злочин, і таким чином замести сліди.

У лютому минулого року звернувся я в Комітет з питань праці й соціальної політики при Верховній Раді України з пропозицією, аби українська влада згадала про цю категорію українських громадян, врахувавши те, який тяжкий шлях довелося пройти цим людям. Не отримав ніякої відповіді, що дає підстави підозрювати, що лист туди не дійшов.

Збираюся вийти з цією темою на міжнародну арену. Шукатиму допомоги у народних депутатів. Може, заступиться хтось за цю категорію українських громадян, замовить слово перед "глухою" українською владою. Якщо ж ні, тоді вже не знаю, куди звертатися.

Микола БЕЗЕЛЮК,
смт Октябрське,
Красногвардійський район,
АР Крим

КОНТРОВЕРСІЇ

САЛО

Олег КРИШТОПА

Я зовсім недавно зрозумів, що все це сплановано. Я маю на увазі змову проти нас, єдиною метою якої є – навіть не панування над нами – знищення нас.

Головний символ, яким вони оперують, щоб переконати нас, щоб розпереконати нас – це сало. Крізь екран телевізора вони регочуть з нас ненашою мовою і пропонують нам приєднатися до їхнього сміху і відректися від себе: ха-ха, ці кумедні, лисі, з оселедцями хохландці, що жеруть сало, ці неандертальці, аборигени, смішні рудименти історії, зі смішною мовою, причмелені націки... ха-ха!..

Це робиться так гидко і провокативно, що, здавалося б, ніхто з нас не купиться. Проте сало – лише основний, але далеко не єдиний символ війни проти нас. Їхня експансія значно глибша і хитріша, вони розгорнули війну по всьому фронту, а він у них (завдяки володінню телекомунікаціями) надто широкий, щоб ми могли повноцінно захищатися. Все зводиться до пропаганди їхнього – "цивілізіраванава" способу життя, з "цивілізіраваним язиком", модним сленгом, крутим лисим (але без оселедця) "прічуханом", мобілкою і пальці віялом. Сила, здоров'я і тупість. Розуму – лише на підрахунок грошей. За зраду (тільки не треба цих пафосних слів, цих диких доісторичних, себто доцивілізаційних категорій і словечок! – лякаються вони) зрозуміло чекає значна матеріальна компенсація.

І наші ряди танути. Особливо прикро за дітей і підлітків, цю "золоту" молодь. Вона бачить те, що вмонтовують у наші очі і мізки вони та їхні оператори і режисери, і розуміє, що бути ними модно і престижно, та й, врешті-решт, просто зручніше. Говорити, як вони, думати, як вони, не думати, як вони. Злитися з ними. А ми – це ж сором, це ж якась аграрна тупа нація, єдиним злетом якої (та й то, очевидно, випадковим) слід вважати успіх Шевченка. Футболіста – по-дурному жартують вони, шкірячи свої золоті зуби. Співаючи кретинські блатняки і пропонуючи забутися в алкогольному дурмані для тих, кому несила впоратися зі своїм страхом перед життям в тверезому вигляді...

Ми – на межі вимирання. Я з розпачем кричу, бува, про те, що, можливо, нашим онукам судилося бачити остаточний занепад моєї мови, коли нею говоритиме (як ірландською зараз) яких кількасот останніх ескейпістів далеко у горах. Але навіть коли у цьому нема жодного сенсу (з їхньої точки зору), я все одно залишуся з цією мовою до кінця, я сидітиму в її узголів'ї, бо інакше просто не можу. Я не хочу над цим задумуватися, бо вони вже встигли надто спотворити логіку і дурнем тепер вважають якраз того, хто найменше мав би заслуговувати на цей образливий епітет, а "розумники" – ця імбецильна більшість! – за всіма законами нормальної логіки мали би опуститися на дно суспільної ієрархії. Але ж ні...

Ми на додачу до того, що не боєздатні, ще й неорганізовані. Наші зусилля супроти їхньої експансії розрізнені і неефективні. Тому нас інколи просто вбивають, та ще й з невимушеною легкістю. Я не знаю, що можна протиставити цій навалі, цьому глобалізаційному тиску, завдяки якому ми перетворюємося в діаспору у себе вдома.

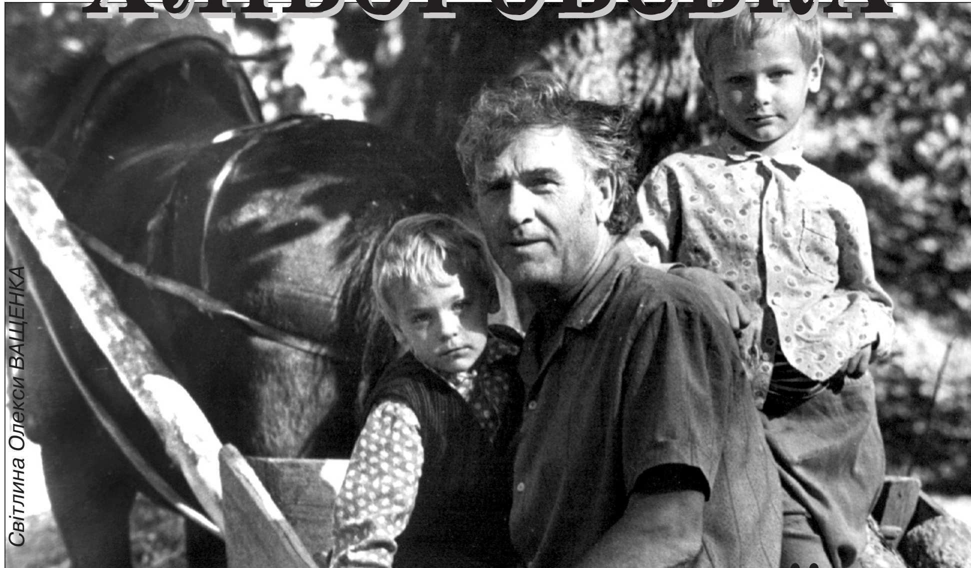
Єдине, що я можу зробити – це їсти сало, їсти його так, щоб у всіх, хто це бачить, ожила генна пам'ять...

Борис СПИСАРЕНКО

СУСПІЛЬСТВО

ХЛІБОРОБСЬКА КОЗАЦЬКА УКРАЇНА

Світлина Олекси ВАЩЕНКА

Коли треба задобрити лихого пса, ми змушені дати від хліба пайку, і він, з'їсть не з'їсть, а відчепиться.

Сьогодні вже вирішено, що в пащу Джону Діру ми також відщипнемо від нашого святого хлібця: біоетанол будемо продукувати і з кукурудзи, і з солодкого кореня, і з олійного ріпаку...

Не вирішено, на жаль, одне: як ми зменшимо марнування отого енергоресурсу, якому відписуємо дорогоцінні наші хліборобські технології, грунти, механоресурс, переробні підприємства. Адже світові відомо, що надмірна металоємність агротехніки, її застарілі схеми, занедбані машинні двори й сервісні потенції спричинюють перевитрати пально-мастильних матеріалів щонайменше в півтора-два рази...

Грунт, спресований гігантським монстром, згаданим Діром, втрачає свої продуктивні спромоги і навряд чи здатний відновитися в близькому часі. Так розплачуємося на додаток до шаленої валютної ціни за це "чудо" минулого тисячоліття, завезене до нас ласими до навару співвітчизниками. Прости, Боже, що так їх величаємо.

А якщо ви прийдете на стерню через тиждень після серпневого дощику, то на самосійному зеленому поукіссі виспатися можна, не торкнувшись землі. Як втрачали зерно в жнива, так і втрачаємо...

Камо грядеші, прабатьківське хліборобське ремесло?

З академіком Василем Ремеслом доводилося автору зустрічатися, працюючи директором столичної облсільгоспвиставки. Це був істинний першовідкривач. Створені ним сорти пшениць – зокрема "Миронівська" – вражають своєю продуктивністю, генетичною стійкістю, витривалістю. Академік знайомив мене з повідомленнями від чеських колег – у них "Миронівська" давала по 120 центнерів з гектара, і це на їхніх не надто масних грунтах... Дома, на жаль, і шістдесят на круг – то свято.

Колеги В. Ремесла з Миронівського інституту селекції і насінництва пшениці розповідали, як він добирав посівний матеріал для селекції: стоїть серед дозрілого лану й показує помічникам, який колосок узяти. А вже потім – лабораторні тести. Правду ж казав Альберт Ейнштейн: "Я спочатку знаходжу, а потім шукаю". Чуття господаря землі було властиве Василю Ремеслу – перш за все!

Святе дання бути Хліборобом – це наш генетичний код, і українцеві наділено разом зі званням козака й цей дар – творця святого хліба на столі. Чи не втратили ми цього дару, цього чуття господаря сьогодні? Адже технізація, хімізація, меліорація – часто на догоду "директивним органам" і "справній цифрі" – змушують і далі кривити душею по-старому, по-совіцьки. Бо живучий бур'ян викоріниш не одразу.

Відомо, що ми осушили заплави річок і болотисті витоки річок у часи хрущовських "інновацій" і втратили на цьому "покращенні" (так з латини перекладається меліорація) більше, ніж знайшли: адже лугове сінце для цілющого молока дає фітонциди, яких ніякими кормовими преміксами не заміниш! От вам і причина зниження кількості допризовників, здатних нести сувору військову службу...

Що ж до збереження і відтворення чорноземлі – хоча б і за допомогою "тривіального" дощовика, то в сучасного фермера про це немає й гадки. А даремно: черв'ячок здатен прислужитися не лише в риболовлі, а й у підвищенні родючості грунтів.

Не можемо ми похвалитися відкриттями в зернозбиральному комплексі. З часом будуть, звісно, сервісні центри, які перевершать машинотракторну станцію. А сьогодні?

Авторові видано патента (№ 951, A01P7/00,2001р.) на корисну модель комбайна для збирання зернових культур, що не нищить мікро- і макроструктуру українського чорнозему, бо важить у завантаженому стані до 3 тонн, та й рухається на повітряній подушці. Комбайн не тратить ресурсу на "колошкання" солом'яної маси, бо своїми пневмофрезами зрізає лише колоски, а нижнім зрізом – стебла. Повітряний потік не дозволяє зерну розлітатися, втягує його в бункер. Колоски в повітряному потоці просушуються і відправляються до укриття, де наберуть кондицій. Адже в стодолах господарів хліб витримували 2–3 місяці, відтак усі необхідні мікроелементи зі стебла й полови переходили до зернини. Сьогодні ж, при "прямому" комбайнуванні, ми одержуємо некондиційне зерно. А при скиданні у валки втрачаємо й саме зерно – таких втрат буває до третини!

Хто ж займеться впровадженням інновацій, що стосами лежать на полицях у патентних установах? Хто зупинить валютні закупівлі чужоземних монстрів і запчастин до них?

Настала пора молодим випускникам Академії аграрних наук, сільгоспінститутів створювати осередки громад для сучасного господарювання на селі з козацьким самоврядуванням і охороною порядку, з технічним сервісом і впровадженням прогресивних технологій, з дотриманням національних традицій у справі збереження і відродження неоціненного багатства України – її хліборобських, сінокісних, риборозвідницьких угідь, не лише продуктивних, а й привабливих для "зеленого туризму".

Настав відповідальний момент у боротьбі за збереження природних ресурсів. Тому, на нашу думку, в кожній сільській школі (а може й міській) не зайве створити факультативи "Екологічної малої академії", диплом про закінчення якої сприятиме вступу на будь-який факультет ВНЗ.

На тлі розумного господарювання, переконаний, молодим ґаздам вдасться відродити культурне життя на селі, успішно протистояти навалі бездуховності, сприяти вихованню молодої генерації хліборобів, для яких українська національна ідея є високою метою і змістом усього творчого життя. Хочеться вірити, що державці, яких ми обереме, не будуть витрачати золотого часу на пустопорожні протистояння, а розроблять пакет законодавчих актів, спроможних дати належну підтримку молодим господарям у становленні шляхетного способу життя на селі і в місті.

СВІТЛО І ТІНЬ

СЛАВНИХ ПРАДІДІВ ВЕЛИКИХ...

Вадим СОВА

Незважаючи на п'ятнадцять років відносної незалежності, українська держава досі не виховує підростаюче покоління в системі національних цінностей. Дотепер навіть не проведено їхнього грунтовного дослідження і переоцінки, що вкрай необхідно для розробки цілісної освітньо-виховної стратегії. З цього приводу пропоную до розгляду і всебічного обговорення свої напрацювання і задуми.

Навіть не вдаючись до детального аналізу причин нашої вікової бездержавності та національних трагедій, зрозуміло, що справа не тільки в зовнішніх умовах – нашому геополітичному положенні та кількісній перевазі ворогів – а й у нашій національній вдачі. Тому ми повинні шляхом виховання закріпити наші позитивні національні риси та намагатися позбутися національних вад – все це треба робити під кутом бачення їхніх суспільно-державницьких функцій. Систематизація національних вад та переваг має базуватися на усвідомленні прикордонності, транзитного стану України на грані двох світів, при битій дорозі між Європою та Азією. Якщо одна з основних наших світоглядних засад – індивідуалізм – є типово західною рисою на противагу колективній ідеології Сходу, то перевага почуттів над волею й розумом єднає нас зі Сходом.

Україна на перехрестях шляхів, не маючи природних захисних кордонів, відчуваючи постійну агресію сусідів, мусила постійно бути готовою до війни, що вимагало від українців не тільки хоробрості, а й незамінної в бою ініціативності. При величезних просторах і рідкому їх заселенні до оборони вже за княжих часів були залучені всі громадяни, а не тільки, як на Заході, шляхетний стан. Рівні обов'язки при обороні країни витворили рівні права. Це і є джерело українського індивідуалізму, який випливає з відчуття рівності перед державою.

Однак наша історія також показує майже повну відсутність дисципліни: при вирішенні національних питань ми дуже часто не могли об'єднатися навколо однієї ідеї – створення української України, натомість розмінювались і досі розмінюємося на порівняно дріб'язкові чвари. Зовнішня агресія та внутрішня неконсолідованість на геополітичному прикордонні призвели до втрати Держави і постійної боротьби з чужими державними утвореннями. Отже, українці протягом століть постійно перебували в стані опору, що вже став звичаєвим. Зокрема я спостерігаю на прикладі своєї рідні з козацьких сіл Савенці і Тарасівка на південній Київщині, котра апріорі сприймає владу вороже, чекає від неї неприємностей і, на жаль, недаремно. Але саме в такому світосприйнятті бачимо коріння махновщини і отаманщини, котрі завадили нам побудувати Україну і, разом з тим, поховати комунізм ще в перші десятиріччя XX століття. Допоки ми, українці, не побачимо дійсно Української держави та сили, здатної таку державу побудувати, – ми ні державу, ні владу не полюбимо і поважати не будемо!!!

Постійна напруга в стані між життям та смертю зумовила своєрідну "самураєзацію" цілого народу, створення українського бусідо, що виявляється в приказці – або пан, або пропав. Бажання жити в нас таке велике, що воно виключає можливість животіння. Або по-людськи, або ніяк. Відтак винищення козаків і просто свідомих українців протягом століть призвело до спідлення нації. Завдання освіти в Україні полягає в прищепленні молоді любові до держави, котру треба захищати і поважати, держави, що уособлює прагнення українців, керують якою українці і котра дбає про українців. Нашу гайдамацьку енергію тоді спрямуємо на повернення відібраних воріженьками земель, на допомогу пригнобленим та розбудову України.

Людина не вибирає націю. Народившись, індивід дорослішає, розвивається, працює та творить серед даної Богом національної спільноти. Українська держава через освіту і впливи суспільного середовища повинна формувати здорову мораль, міцний характер і ясний світогляд молодих українців.

м. Біла Церква

ВСЕДОЗВОЛЕНІСТЬ ВІД НІКОЛАЄНКА

Марта РИМАР

Єдиною державною мовою України є українська. Це – закон. Але не для Міносвіти на чолі з соціалістом Ніколаєнком. До таких висновків, зокрема, схиляє ознайомлення з офіційним міністерським документом – положенням про Всеукраїнський конкурс студентських наукових робіт з природничих, технічних і гуманітарних наук. У переліку загальних засад конкурсу вказано, що "наукові роботи виконуються державною мовою", але до цього пункту додається поправка, що дає можливість конкурсним комісіям на місцях, зі згоди Всеукраїнського оргкомітету, дозволяти написання робіт "іншими мовами". Зрозуміло, що йдеться не про хінді, китайську чи румунську. Навіч – погано прихована спроба узаконити російську мову у вищих навчальних закладах України.

Цей прозорий натяк правильно зрозуміли, наприклад, у Харківському національному (!) університеті радіоелектроніки, призначеному базовим навчальним закладом з проведення другого туру Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт з розділу "Радіотехніка та телекомунікації". У Харкові пішли далі своїх міністерських колег і прямо вказали в умовах проведення конкурсу та вимогах до оформлення робіт, що робочими мовами наукових студентських пошуків є дві – українська та російська. А це вже пряме порушення Закону України про мову. Це означає, що у свідомість та підсвідомість молодого покоління українців закладається потенційна можливість зрадити рідну мову, навіть якщо молода людина того не підозрює. Бо якби всі студенти подавали свої наукові доробки українською, то, принаймні ті, хто її погано знає, автоматично збагатили б індивідуальний словниковий запас. У протилежному випадку вони оберуть легший шлях. Якщо "згори" впроваджується така антизаконна вседозволеність, то чи замислиться студент з Донецька або Чернігова, якою мовою йому мислити і творити?

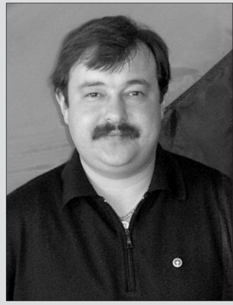
Так, Закон про мову був і, на жаль, залишається одним із найчастіше порушуваних в Україні. Ним нехтують масово, щодня і всюди.

Однак, подібні факти мовного лібералізму з боку керівництва Міносвіти України спонукають ще раз порушити питання про правомірність і доцільність перебування на посаді міністра освіти та науки Станіслава Ніколаєнка та його заступників, які зазвичай курують проведення всеукраїнських конкурсів у ВНЗ.

КУН В ДІЇ

ПРАЦЮЄМО В ІМ'Я УКРАЇНИ

Кілька років тому один відомий політик висловив думку, що сучасний український бізнесмен не може бути нормальним державотворцем, бо для нього завжди переважатимуть власні бізнесові інтереси. З одного боку, ця думка не підлягає запереченню, а з іншого – все ж викликає певні контроверсії.

Більшість сучасних бізнесменів вбачають у владі засіб для нагромадження власних капіталів. Та у будь-якого правила є винятки. Чимало українських бізнесменів хочуть бачити свою країну розвинутою та бажають сприяти тому розвитку. І питання тут лише у самосвідомості, у приналежності до свого народу, своєї нації на генетичному рівні. Є такі національно свідомі бізнесмени і серед членів Хмельницької обласної організації Конгресу Українських Націоналістів. Серед них – Анатолій ДЕМИД.

– Пане Анатолію, чому саме Конгрес? Чому націоналізм?

– На моє переконання, національна свідомість – один із первинних чинників, що відрізняє людину від бездуховного організму. Усвідомлення себе частиною своєї нації, своєї родини народжує в душі людини найкращі почуття: доброту, співчутливість, любов. Для мене націоналізм – це любов до всього свого. А хіба є щось святіше? Тож зробити вибір на користь якоїсь іншої ідеології я просто не міг. Я націоналіст не в першому і навіть не в другому поколінні. Мій дід Анатолій Іванович Сухий був членом підпільної організації націоналістів у селі Говори Віньковецького району у 1948–52 роках. Фактично він був керівником тієї групи. Отже, націоналізм у мене, напевно, на генетичному рівні.

Чому Конгрес? Бо це реальна політична сила з гарними традиціями та великим майбуттям. Моє знайомство з партією відбулося порівняно недавно – напередодні вікопомних виборів Президента України 2004 року. Відтоді мої вагання щодо участі в політичному житті відпали. Я зрозумів, що тільки ідеологія Конгресу Українських Націоналістів співпадає з моїми переконаннями.

– У лавах сучасних політичних сил, особливо домінуючих, суттєвий відсоток складають бізнесмени. Виникає запитання: чи можуть ці люди реально будувати Україну і діяти на благо українського народу? І як ви ставитесь до аксіоми, що бізнесмен ніколи не буде відстоювати народні інтереси?

– Маю власне на те бачення. Основа національного добробуту визначається станом та розвитком економіки. А економіка базується на приватному підприємництві та роботі державних підприємств. Усім зрозуміло, що приватне підприємництво мобільніше, ефективніше і прибутковіше. А прибутковість і розвиток приватного бізнесу – це збільшення робочих місць, ріст зарплати, розвиток держави. Оце і є незаперечна аксіома. Та справджується вона лише тоді, коли на чолі бізнесу стоїть національно свідомий українець. Майбутнє економіки нашої держави має бути за національним українським бізнесом.

Однією з серйозних проблем нашого державотворення є непрофесіоналізм. Особливо гостро ця проблема дає про себе знати на місцевому рівні. А це безпосередньо відображається на добробуті українців. Українські підприємці малого та середнього класу показали усім своє вміння працювати і досягати успіхів.

Іще одна істина: національно свідомий українець-підприємець – це готовий управлінець у державні структури, адже він на практиці може сприяти підвищенню добробуту українців.

Усім відомі слова: не хлібом єдиним живе людина. Коли особистість досягає певного рівня матеріальної самодостатності, і при цьому є свідомим українцем з оріянським високим духовним менталітетом (а таких, повірте, чимало), то шукає шляхи до реалізації своїх духовних потреб. Таким людям можна сміливо довіряти долю своєї нації. Національно свідомий український бізнесмен, який досягнув успіху у власній справі, буде порядним, чесним будівничим своєї держави.

Проблема лише в тому, щоб українці навчилися розрізняти тих, хто вболіває за долю своєї країни (патріотів, націоналістів) і звичайних споживачів, що шукають збагачення за рахунок ближнього.

– Пане Анатолію, розкажіть про себе: звідки родом, як складалося життя…

– Народився 16 вересня 1970 року в селі Говори Віньковецького району в родині українських сільських інтелігентів. Батьки вчителювали. Найкращим, що маю, завдячую саме їм.

1985 року на "відмінно" закінчив місцеву восьмирічку, а 1988 року отримав диплом з відзнакою Хмельницького кооперативного технікуму. Здобув спеціальність бухгалтера. З 1988 до 1993 року навчався у Полтавському кооперативному інституті. 1992-го доля пов'язала мене зі Старокостянтиновом. Тут і вирішив започаткувати власну справу. Приватне підприємництво – саме те, що мені до душі, чим займаюсь і зараз.

Національна свідомість формувалася у мене від народження. А може й раніше. У моїй родині всі уболівали за рідну землю.

Пригадую, коли вчився у школі, на початку 80-х, у нас відбувалася зустріч з "ветеранами комсомолу". Один наш односелець розповідав нам, що він викрив "бандерівську націоналістичну банду" в селі Говори, що саме за його доносом був заарештований ватажок групи Анатолій Сухий. Я слухав це майже цілий урок, а потім підвівся і сказав, що Анатолій Іванович – мій дід і боровся він за Україну, за український народ. Потім мої батьки мали серйозні неприємності: їх викликали до "високих" кабінетів райцентру та Хмельницького. Трохи згодом вони сказали мені, що мій вчинок викликає у них лише почуття гордості.

– А як вам нинішні державні перипетії?

– Стан справ складний і відповідальний, особливо для національно-демократичних сил. Варто поєднувати зусилля і діяти. Працювати. Я впевнений, що, незважаючи на всі непорозуміння, перемога буде за нами.

Підготував
О. СИМЧИШИН

ГЕРОЯМ ОУН-УПА – ДЕРЖАВНЕ ВИЗНАННЯ

ЖИВА ПАМ'ЯТЬ

Народився я 1935 року в селі Липовиці Рожнятівського району Станіславської (тепер Івано-Франківської) області. Так сталося, що нині мешкаю в селі Білокриниці Кременецького району на Тернопільщині.

Нещодавно я побував на своїй малій батьківщині і дізнався, що наприкінці вересня 1943 року між селами Липовиця і Суходіл відбулися великі бої між вояками УПА-Захід і німцями. Про це ж я прочитав у книзі українця з Дрогобича, професора Паризького університету Володимира Косика "Україна і Німеччина у Другій світовій війні". Він пише: "...німці зробили спробу знищити один із таборів УПА-Захід, що був розташований у горах (між Суходолом і Липовицею). Бої тривали багато днів і закінчилися 30 вересня 1943 року поразкою німців, які лише в останній день втратили 200 солдатів убитими. У цей же день німці залишили гори". Як розповідають старі люди, німці більше не навідувалися.

Недалеко від Білокриниці, де я нині мешкаю, розташоване село Антонівці. Там стояв колись штаб УПА-Південь. Ми щороку автобусами їдемо пом'янути воїнів УПА, що захоронені на цвинтарі в лісі біля села Антонівці. На могилах стоять березові хрести. Є там каплиця і мала церковка, де правлять службу священики.

З газети "Нація і держава" я довідався, що 2007 рік проголошений роком головного командира УПА Романа Шухевича (Чупринки). І згадалося мені, що в ті буремні часи, як свідчать очевидці, мешканці Липовиці, генерал-хорунжий Р. Шухевич стояв з воїнами УПА в Чуті, що між селами Липовиця і Ясень. Я також довідався, що його дружина Євгенія була родом з мого рідного села Липовиці (священика греко-католицької церкви). Про це пише в своїх спогадах генерал-хорунжий Василь Кук, як розповідав мені один кременчанин, який купив цю книжку на ярмарку у Львові. На жаль, я не можу її ніде купити. Хотів би знати, чи Євгенія була дочкою священика Короля, чи Телішевського, і коли саме жила вона в Липовиці. Справа в тому, що в Короля в 1941 році були сини Данко та Ігор і старша донька, з якими мої сестри бавилися малими. Пізніше їхня сім'я виїхала у Львів. Чув, що у Львові мешкає Юрко – син генерала Шухевича. Хотів би зв'язатися з ними. Цікаво згадати геройчне минуле нашого народу разом з активними учасниками великих подій.

Ярослав ДРАНЧУК,
с. Білокриниця Тернопільської області

НЕ СКАЗАВ КАРАТЕЛЯМ НІ СЛОВА

Раннього ранку навесні 1948 року на околиці села Мала Березовиця, що на Тернопільщині, пролунали постріли. Невдовзі у двір сільської ради, що знаходилася в будинку священика, привезли тяжко пораненого воїна УПА.

Карателі відразу зняли його з воза, поклали на землю і, мов коршуни, накинулись на нього, крутили руки і допитували, у кого він був. Та, не вимовивши ні слова, воїн помер.

Тоді солдати почали зганяти селян, щоб хтось упізнав родича, щоб, може, заплакала якась мати над своїм сином. Але люди мовчки дивилися і тихо відходили.

І тут до померлого підійшов офіцер із зірками на погонах, взутий в парусові чоботи. Він зняв з покійника хромові чоботи, а потім і шкарпетки, натягнув їх на свої ноги, а свої парусові віддав солдату, який поклав їх в торбину для харчів. Помилувавшись гарною обновкою, мародер посміхнувся і станцював "яблучко".

Померлого воїна УПА у гарній військовій одежі, якої чомусь не зняли, босого карателі поклали на воза, притрусили трішки соломою і повезли в район за 20 кілометрів.

Ми так і не знаємо імені героя.

Андрій ОНУФРЕВИЧ,
м. Кривий Ріг, Дніпропетровська область

СПОГАД

ЗАРАДИ КОВТКА СВОБОДИ

У 1955 році, загнаний чекістами в норильський штрафний ізолятор "Середній", я спілкувався з каторжанином з норильського 3-го політтабору Хильчуком, якого чекісти не розстріляли в 1953 році. Він родом був з Галичини. У 1946 році радянським трибуналом був засуджений до 20 років політкаторги за участь у лавах української дивізії "Галичина" в битві під Бродами.

Мовчазний, вайлуватий Хильчук розповідав нам про страшний марафон через тундру і тайгу по меридіану: через увесь Красноярський край він пройшов з Дудінки до омських хуторів у Сибіру. Наприкінці 1940-х років політкаторжани-українці на лівому березі р. Єнісею виконували будівельні роботи. Троє із них домовилися про втечу, їм вдалося оглушити лопатою одного охоронця, а іншого зв'язати. Забравши їхні карабіни з набоями, бранці побігли в бік тундри. Ці троє сміливців здійснили геройчну втечу. Вони вирішили, що краще померти на волі, ніж жити довгі роки в рабстві. У плані їхньої втечі була мета перейти тундру, тайгою дістатися до сибірської залізниці і доїхати в рідні Карпати. Закарпатець Василь був упевнений, що гірськими стежками він їх проведе через Карпати, за межі окупаційних кордонів. Втікачам вдалося в тундрі відірватися від першої погоні. Ігарку обійшли стороною. Довго блукали, доки, минувши лісотундру, вийшли у непрохідну тайгу.

Втікачі готові були віддати своє життя, борючись за волю. Набої поступово витратили на полюванні за звіром і птахами для їжі. Карабіни покинули без набоїв, щоб легше пробиратися хащами на південь.

Зима їх застала в дикій тайзі. Пробиралися берегами річок і скутими кригою притоках – рівчищах, ішли цілу страшну зиму 1949 року. Не дійшовши до томських хуторів в тайзі, Хильчук захворів ангіною, а його приятель – запаленням легень і цингою. Вони наткнулися на геологорозвідку і залишилися підлікуватися, не маючи вже сил іти далі.

Втікачам геологи надали допомогу, підлікували, підгодували і відправили в м. Томськ, де їх заарештували органи Держбезпеки і, як утікачів і з політкаторги, відправили в Норильськ. Тут після тортур їх знову засудили за втечу на 25 років політтаборів без урахування того, що було ними відсиджено.

Смертна кара тоді Сталіним була скасована. На суд Василя із Закарпаття не привозили в Норильськ, тому Хильчук був упевнений, що закарпатський українець Василь дійшов до Карпат і йому пощастило вирватися з-за залізної завіси.

Це, можливо, був єдиний в історії випадок такої геройчної втечі з Норильських ГУЛАГів через непрохідні простори Сибіру.

Микола БАРБОН

ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ

І НАЦІОНАЛЬНО-ВИЗВОЛЬНА ВІЙНА

Інна ВОЛОСЕВИЧ,
"Нація і держава"

Військовий аспект (Вбивство за методом випадкових чисел)

М. М. Решетников у статті "Исламское противостояние и проблема терроризма" виділяє дві військові передумови розвитку тероризму: 1) сучасні війни все більше набувають характеру локальних конфліктів із залученням обмеженого контингенту військ через усвідомлення безглуздості масових війн між країнами та народами (зрозуміло, що за наявності ядерної зброї знищення супротивника дорівнює самознищенню); 2) сучасні конфлікти і війни, на відміну від масових, але порівняно недовгих зіткнень минулого, розтягуються на багато десятиліть стану "холодної війни", коли ситуацію не можна віднести ні до миру, ні до війни.

До цієї точки зору приєднується і Х. Хофмайстер в "Теории террористической войны", який називає цю неможливість вести справжню війну "безсиллям", доповнюючи відому класифікацію "миру та війни" Р. Арона. Арон розрізняє три типи війни (імперська війна – за завоювання територій, війна за відновлення рівноваги – коли внаслідок певних обставин розподіл сил та впливу між державами є невизначеним і нестабільним, та війна за гегемонію – коли одна держава прагне контролювати значну частину інших держав, якщо не весь світ) і, відповідно, чотири типи миру (імперський мир, мир рівноваги, мир гегемонії та терористичний мир). З усіх типів миру лише терористичний мир базується не на відносинах сили (тобто засобів впливу однієї держави на іншу), а на безсиллі (ситуації, коли кожна з держав володіє засобами знищення іншої). Хофмайстер же доповнює цю класифікацією поняттям терористичної війни – війни, заснованої на безсиллі перед домінуючою силою, однак із перетворенням цього безсилля в видимість сили ("тероризм як можливість енергійного життя в дійсності безсилля", "безсилля терориста стає його силою при відсутності страху смерті").

На цьому перейдемо до відмінності тероризму (або терористичної війни) від класичної війни, зокрема партизанської. Феномен партизанської війни також сформувався порівняно недавно (вперше зафіксований у 1808 році). Партизанські війни велися внаслідок поразки у війні (те ж таки безсилля), також завжди мають національно-визвольний характер і за своїми методами схожі на тероризм. Однак, як пише Хофмайстер, війна встановлює певні неофіційні, але загальновідомі правила боротьби і там, де вони порушуються, смерть супротивника перетворюється на вбивство. Об'єктом знищення партизанів виступає солдат в уніформі або, принаймні, "вороги" – люди, які мають безпосереднє відношення до (військового) конфлікту, наприклад, політики. При цьому, партизани користуються підтримкою певної частини населення. Терористів же будь-яке мирне населення ненавидить, оскільки їхнім об'єктом зазвичай є "невинні люди", які скоріше за все не мають ніякого відношення до даної теми. Саме в цьому, на мою думку, криється весь жах тероризму, що перевищує страх перед війною, саме це робить терористів вбивцями.

С. Ланцов у статті "Проблема терроризма в международных отношениях: политические и правовые аспекты" називає вищезгаданих "невинних людей" – заручників і жертв – первинним об'єктом терористів. Вторинним – і справжнім – об'єктом є суспільні відносини: громадська думка, страх, дії влади тощо.

Такими є відмінності тероризму від війни – незалежно від того, чи відносити тероризм до воєнних дій, чи ні – опосередкований об'єкт і маніпулятивний характер (про це докладніше див. нижче).

Політичний аспект (Чи існують терористи?)

Другою опосередкованою причиною виникнення тероризму є розвиток ЗМІ, які розвивались поряд із розвитком зброї (зброї такої потужності, що призвела до неможливості вести війну). Наслідком розвитку "четвертої влади" – ЗМІ став феномен громадської думки, з якою політики рахуються, принаймні, під час виборів, і яку намагаються самі "формувати", відповідно, різними маніпулятивними технологіями, з чого виникла деяка ілюзорна сфера реальності, яку Ж. Бодріяр назвав "гіперреальністю", а С. Кара-Мурза "суспільством спектаклю".

Події 11 вересня дали привід для нападу США на Ірак, який був досить ласим шматочком. Подивившись фільм "Фаренгейт 9/11", можна засумніватися – а чи справді були терористи, чи їх вигадали, як нічну страшилку для громадськості? Від 11 вересня також непрямим чином виграли Росія, Ізраїль, Іспанія та Велика Британія, які теж дістали карт-бланш для розправи над "своїми терористами". Отже, тероризм став легітимаційною технологією для ведення військових дій.

З приводу Росії, наприклад, під час дуже успішного візиту Путіна в Німеччину у 2001 р. після трагічних подій в США, уряд Шредера, зокрема, пообіцяв йому "більш диференційовану оцінку ситуації в Чечні", що означає, що події в Чечні (40000 вбитих і 800000 біженців) більше не будуть перешкоджати ефективній співпраці з Москвою.

Схоже на те, що тероризм взагалі став щасливою зіркою В. Путіна і він, здається, згадує цю тему практично під час кожного виступу.

(Цікаво, що при всій історії тероризму та національно-визвольних війн у Росії, такі науковці, як вищезгаданий Решетніков, з великим прагненням "уникати політичної позиції" та "переосмислити сучасну геополітичну ситуацію" стверджують, що "в отличие от большинства стран мира, Россия имеет реальный и (следует добавить – огромный исторический) опыт: национальной и веротерпимости, уважения к обычаям и традициям, не поглощения, а сосуществования и взаимообогащения культур, а также – не декларативный, а реальный пример многовековой "семьи народов". Этот опыт мы могли бы не только активно использовать, но и предложить всему миру". Напевне, спочатку вартувало би поцікавитися думкою усіх "менших братів" із "сім'ї" – як бачимо, СРСР вже давно немає, а "сім'я" в свідомості російської інтелігенції лишилася, що є поганим ґрунтом для "переосмислення" чеченського тероризму).

Тобто, як писав Хофмайстер, в сучасній терористичній грі дуже важко визначити реального суб'єкта-гравця – того, хто смикає за ниточки – наскільки переплелися різні інтереси і наскільки добре ці суб'єкти маскуються. Головний висновок з цього такий, що успішні операції з приводу окремих терактів чи знищення цілих терористичних організацій не є вирішенням проблеми, поки залишаються умови для гри – "безсилля" окремих країн, маніпулятивні можливості та релігійно-ідеологічні ресурси для постачання виконавців-смертників (хоч і не всі теракти вимагають смерті).

Цивілізаційний аспект (Чи існує "ісламський тероризм?")

Про це написано найбільше, тому я не буду детально зупинятися на питанні, "чому тероризм переважно має ісламське обличчя?". Справді, крім ісламського, широковідомим є лише "баскське" та "ірландське" обличчя тероризму, однак нібито в значно менших "локальних" масштабах.

Решетников пише, що хоча тероризм "не має обличчя і нації", однак є специфічний "арабський тероризм", що релігійна ідентичність замінює їм звичну для західного світу національну ідентичність, і що в міжнародному тероризмі все частіше присутній імператив ідеї консолідації всіх мусульман. Також він запитує, "чому в таких начебто несумісних країнах – на Ближньому Сході, в Югославії, в Чечні – виникають терористичні війни? Може, це справді зіткнення цивілізацій?" Раціонального, індивідуалістичного, багатого Заходу та ірраціонального, колективного, пригноблено-бідного Сходу, ісламу та християнства, згадаємо татаро-монгольське іго, хрестові походи і джихад?

А може, це **справді** несумісні країни, які **ми** (а не вони) просто об'єднуємо за релігійною ознакою, фактично за принципом "всі китайці на одне обличчя?". Чомусь же ми не об'єднуємо тих таки басків та ірландців – хоч і ті, і ті християни, і до того ж католики – в "католицький тероризм"?

Справді, коли деякі немусульманські країни посварилися з мусульманськими на національному ґрунті – то чому "ісламський", а не чеченський, албанський, іракський, палестинський тероризм, якщо взагалі тероризм? США, серби і хорвати, Росія і Ізраїль – що їх об'єднує в "**ми**" і "західну цивілізацію", крім того, що вони не мусульмани? Хто взагалі перший вигадав "консолідацію всіх мусульман", майже як пролетарів – може не "вони" самі, а "ми", що також придумали "вісь зла"? Може "ісламський тероризм" – із тої ж опери, що "привид комунізму", "сіонізму" тощо?

Решетников пише, що після подій 11 вересня Ясир Арафат офіційно висловлював співчуття на тлі радіючої Палестини. Однак В. Путін також відомий своїми антиамериканськими промовами, і до того ж, судячи з Інтернет-форумів, значна частина Європи раділа не менше Палестини...

Психологічний аспект (Я прийду плюнути на ваші могили)

Гадаю, що варто окремо розглядати психологію організаторів і спонсорів та виконавців терактів. Щодо перших, то їхня психологія полягає у ставленні до людей як до абстрактних речей-засобів досягнення цілі (в філософії це описано, наприклад, як стосунки з іншою людиною за принципом **я-воно** (М. Бубер): заперечення цінності людського життя в ім'я певних (нерелігійних) концепцій, що передусім вважається характерним для "раціоналістичної" епохи модерну: "ліс рубають, тріски летять").

Читаючи біографії найвідоміших терористів включно з Бен Ладеном, бачимо, що вони не схожі на пригноблених в дитинстві і юності полум'яних революціонерів – навпаки, це вихідці з дуже багатих родин, які довший час працювали в спецслужбах різних країн. Це підтверджує вищезазначену гіпотезу про те, що тероризм походить не від національно-визвольних війн чи "протистояння цивілізацій", а від політичних кіл, яким стали вигідні радикальні методи маніпулювання свідомістю громадян.

Що ж до психології виконавців терактів, то взагалі виділяють такі різновиди тероризму, як національний (етнічний/сепаратистський), релігійний, кримінальний та екологічний. Всі ці різновиди передбачають певну ціннісну концепцію та ідентичності "ми" (праві) – "вони" (вороги), окрім кримінального тероризму, мета якого "зробити хаос і на цьому заробити". Втім, кримінальні структури можуть маніпулювати іншими видами тероризму.

Знову ж таки, наведу літературну ілюстрацію психології терористів-виконавців. У романі "Я прийду плюнути на ваші могили" Б. Віан розповідає про так званого "білого негра", тобто про людину, яка виглядає як білий, але народилася від чорношкірих батьків. Банда білих чоловіків через якийсь конфлікт вирізала сім'ю цього хлопця. Чи то через їхні гроші, чи то через колір шкіри справу зам'яли, і хлопець вирішив помститися. Він входить в компанію білих підлітків, спить з багатьма дівчатами і якийсь час тішиться тим, що "він має їхніх жінок". Потім він знайомиться з двома дочками багатого білого, закохує обох в себе, а тоді вбиває з садистською жорстокістю, відчуваючи при цьому насолоду. До речі, портрет цього героя дуже нагадує розроблений Решетниковим портрет терориста.

Тут найцікавіше те, що він помстився не конкретним людям, які знищили його рідних (або бодай їхнім родинам – "кровна помста"), а абсолютно непричетним до цього "білим багатим жінкам", і справді вважав це справедливою помстою. Якби він був жінкою-феміністкою, то міг би вважати, що його сім'ю вбили чоловіки, якби він був фашистом, то вважав би винними євреїв, якби він був Бен Ладеном, винні були б американці – на цьому місці можуть бути майже будь-які соціальні групи та категорії.

Якщо проілюструвати відмінність між націоналістичною і фанатично-терористичною свідомістю на українських реаліях, то націоналіст буде негативно ставитись до Росії як до країни, що визискує і визискувала його Батьківщину, однак він цілком може товаришувати з багатьма росіянами і абсолютно нормально ставитись до конкретних людей російської національності, а фанатик-терорист ненавидів би всіх і кожну людину тільки за її національність.

Тероризм походить не від національно-визвольних війн чи "протистояння цивілізацій", а від політичних кіл, яким вигідні радикальні методи маніпулювання свідомістю громадян.

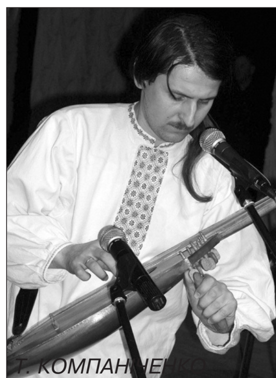

ДУХОВНИЙ СКАРБ НАЦІЇ

ПРИКЛАД

Іван АНДРУСЯК,
"Нація і держава"

Григорій Гусейнов — ім'я в сучасному вітчизняному письменстві більше ніж знакове. У середині дев'яностих, коли літературний процес завмер, здавалося, "наглухо", так що навіть книжки виходили вряди-годи й поширювалися "з рук у руки", а про літературну періодику й мови не велося, вона була просто знищена "дикунством первинного ринку", — саме тоді Григорій

Т. КОМПАНІЧЕНКО

Джамалович заснував у Кривому Розі часопис "Кур'єр Кривбасу". Нібито ж і місто це ніколи досі не було "літературною столицею", і назва часопису нібито особливою "милозвучністю" не відзначена, та й журналів так само нібито "реґіональних" десятки, якщо не сотні "успішно" засновувались як до того, так і опісля, й "успішно"-таки почили в Бозі, — а "Кур'єр" як виходив регулярно навіть у ті темні й несусвітні роки, коли взагалі нічого не виходило, так досі й виходить, притому від самого початку зовсім не "реґіональний", а об'єктивно найкращий сучасний український літературний журнал. І досі він один-єдиний на всю велику Україну літературний часопис, який зумів залучити до кола своєї автури найкращих письменників усіх поколінь, поглядів, естетичних орієнтацій, "тусівок", творчих організацій і груп упливу, фактично представляючи читачеві українську літературу, а не якусь її іпостась.

Одне слово, хай там як — а самим лише "Кур'єром Кривбасу" вписав Григорій Гусейнов своє ім'я золотими літерами у вітчизняну літературну історію. Одначе це, як виявилося, насправді був лише початок. А далі настав час дев'ятитомника "Господні зерна", який побачив світ у Кривому Розі з 2000 до 2005 року й удостоєний року 2006-го Шевченківської премії. Цей роман-дослідження Григорія Гусейнова виявився не лише креативним мистецьким текстом, а й водночас напрочуд доречною (аби не казати "актуальною", бо це слово останнім часом украй понівелюване геть неадекватними політичними чинниками) художньою розвідкою, "реставрацією" тієї України, якою вона була і могла бути, але якою на роздоріжжі історії їй бути не судилося. Розпочавшись із історії дендропарку "Веселі Боковеньки", що на Кіровоградщині, книга розкриває перед читачем історію української степової поміщицької культури, а відтак міської, селянської та й загалом — української культури. Розкриває корінь, котрий і досі живить націю.

Одначе недарма кажуть, що талановита людина — талановита в усьому, і її ідеї випереджають час. Здавалося, обірвані вже традиції українського меценатства, немає сучасних Терещенків і Ханенків, про яких Григорій Джамалович писав у своїх "Господніх зернах". Але рано чи пізно вони знову з'являться — бодай тому, що є Григорій Гусейнов, який започаткував принципово нову для нас традицію. Отримавши за свій роман-дослідження Національну премію України імені Тараса Шевченка, він усю її чималу суму не використав на власні потреби, навіть на свій унікальний журнал не використав, а — поклав у банк на депозит, і на відсотки, що набігли за рік (а це так само чимала сума — 15 тисяч гривень), заснував власну мистецьку премію! Світова історія знає

Г. ГУСЕЙНОВ

аналоги такого вчинку, але українська — наразі ні.

Премія Григорія Гусейнова отримала назву "Глодоський скарб". Так назвав її сам Григорій Джамалович на пам'ять про одну унікальну знахідку в Кіровоградських степах — батьківщині письменника. Це, між іншим, напрочуд цікава й захоплююча історія: у червні 1961 року школяр Володимир Чухрій пастушив на березі річки в селі Глодоси Кіровоградської області. Несподівано його увагу привернув дивний блискучий предмет, який проступив із розмитої дощами землі. Відтак дослідники встановили, що там було поховання VII століття, причому вельми поважної особи. Виробів із самого лише золота виявили близько семисот — на два з половиною кілограми, а зі срібла — ще більше. Причому виготовлені прикраси були надзвичайно майстерно, що, на думку вчених, свідчить про високий розвиток українського етносу, який саме тоді формувався. Тепер глодоський скарб зберігається в музеї коштовностей, що на території Києво-Печерської лаври, — а премією Григорія Гусейнова "Глодоський скарб" щороку відзначатимуться доти з якихось причин невідомі широкій громадськості митці, що плекають справдешні скарби духовні.

Ідеальною в цьому сенсі є особистість першого лавреата премії "Глодоський скарб". Ним став кобзар Тарас Компаніченко, добре відомий завсідникам фолк-фестивалів, але несправедливо мало знаний широкою публікою. У репертуарі заснованої ним групи "Хорея козацька" — козацькі, запорозькі пісні XIII—XVIII століть, духовна музика, пісні на тексти великих українських поетів епохи бароко Стефана Яворського, Дмитра Туптала, Івана Величковського, Григорія Сковороди. Ми страшенно мало знаємо про цю епоху, котра насправді була часом найвищого мистецького злету українства, — і Тарас один із небагатьох, хто відкриває нам її по-справжньому, глибоко і зримо. Крім того, Компаніченко — соліст рок-фолкової групи "Карпатіянs", грає на кобзі, бандурі, лірі, волинці. А ще він збирає по всій Україні й озвучує невідомі або забуті старовинні музичні твори. Хто бодай раз чув його виступ — того просто не міг не зачарувати магічний Тарасів голос і дивовижні пісні, які, крім нього, не виконує ніхто.

Годі й казати, що сам факт з'яви такої премії безпрецедентний, що вона утверджує ті високі моральні, культурні, духовні цінності, яких нам нині так критично бракує. Годі й казати, що доки зграйка нуворишів проголошує себе в різноманітних попсово-глянцевих горе-журнальчиках "елітою" і тішиться своїми божевільними "гламурами", — тут зароджується справжня національна еліта. Та, завдяки якій живе нація. Нехай хто скаже, що це високі слова, — але ж праця і приклад Григорія Гусейнова, праця Тараса Компаніченка заслуговують високих слів. Не біймося їх там, де вони доречні!

ВІД АВТОРА

ПРАВДА, ЯКУ МАЮТЬ ПОЧУТИ ПРИХИЛЬНИКИ ДВОМОВНОСТІ

Володимир ЯВОРСЬКИЙ,
письменник

Дуже добре, що сьогодні точаться подекуди навіть дуже гострі суперечки про мову. Це надихає сподіватися, що ситуація з українською мовою колись таки наблизиться до позитивного для неї перелому. Гірше було би, коли б суперечок не відбувалося взагалі. Адже після дискусій настають зміни, відсутність же дискусій консервує наявний стан речей. А він (мусимо визнати) для української мови не на користь.

Згадаймо радянський період. Українська мова (як і мови всіх інших націй) мала щезнути, віддавши все найкраще російській, яка мала збагатитися і жити. Іншими словами і українська мова, і українська культура, і взагалі українська нація як самобутня одиниця в СРСР мала одну єдину перспективу — небуття. І дискутувати про це було заборонено. Зараз, маючи державну незалежність, ми можемо вільно дискутувати про мову. І це величезна наша сьогоднішня перевага, яку неможливо переоцінити.

Беру на себе сміливість стверджувати, що саме підірване почуття самоідентифікації і є головною причиною того, що значна частина російськомовних українців виступає за збереження позицій російської мови в Україні. Вони діють так тому, що розглядають втрату російської мови як втрату чогось рідного, бо і саму Росію все ще розглядають як щось рідне. З цього випливає інший висновок, що посилення самоідентифікації українців неодмінно ослаблюватиме прив'язаність наших громадян до російської мови. А оскільки процес посилення самоідентифікації українців є процесом об'єктивним, бо його базою є саме існування незалежної України (цей факт постійно відокремлює і протиставляє нас супроти решти світу), то посилення позицій української мови і ослаблення російської виглядає явищем закономірним. Проте це аж ніяк не означає, що ототожнення з Україною веде автоматично до мовної переорієнтації. Таке ототожнення лише вибиває головну ланку, на якій тримається прив'язаність до російської мови, і створює реальні умови для переходу до української. Сам же перехід можливий лише внаслідок потужної пропаганди, спрямованої на навернення зросійщених українців до материнської мови. А це означає, що перед нами лежить архіскладне завдання привернути на свій бік противників української мови, себто переконати їх психоемоційно, аби вони змінили своє ставлення до мови предків.

Чи можливо це зробити в принципі? Так, можливо. Міняти погляди притаманно як окремим людям, так і великим людським спільнотам. Але щоб зросійщені українці змінили свою позицію в питанні мови, необхідно організувати масштабну пропаганду українського мовного відродження. При цьому головна відповідальність за успіх цієї пропаганди лягає не так на державні структури, як дехто через простоту душевну думає, як на маси прихильників української мови, на їхню активність та наполегливість. А з цим справи не дуже добрі. Прихильники мовного відродження, на жаль, не виявляють достатнього динамізму в пропаганді своїх ідей серед російськомовних одноплемінців. І якщо українська мова не зайняла досі в Україні належного їй становища, то вина за це в чималій мірі падає і на них, себто на прихильників української мови.

Звичайно, не треба драматизувати ситуацію, що утвердження української мови відбувається не так швидко, як нам хочеться. Адже ми самі винні в тому, отож самі й можемо змінити ситуацію на краще, коли по-справжньому цього захочемо. Усвідомлення ж того, що українська мова повільно, але все таки утверджується і що цей процес об'єктивний, має наснажувати нас до роботи. І все, що нам потрібно — це тільки подвоєння зусиль.

Проблема переорієнтації суспільства на українську мову фактично зводиться до одного — донести до свідомості тих шістдесяти відсотків українців, які відстоюють двомовність, правду, що повноцінний розвиток української мови можливий лише тоді, коли вона абсолютно домінуватиме на своїй питомій території — Україні, себто коли російську мову буде повністю витіснено. Іншими словами переконати їх, що рівноправне існування, а тим більше взаємозбагачення української та російської мови в Україні неможливе, і що між ними може бути тільки боротьба на знищення.

Така категорична несумісність (навіть взаємозаперечуваність) цих мов спричинена тим, що російська мова є повним господарем на своїй питомій території (Росії), а українська мова на своїй питомій території (Україні) перебуває в підпорядкованому стані. І цей факт робить позиції української мови дуже вразливими. Адже вона (на противагу російській) не має запілля, себто місця повнокровного розвитку і регенерації сил. Не будучи господарем на своїй питомій території, а отже, не функціонуючи в багатьох сферах життя, українська мова тим самим у великій мірі позбавлена можливості відповідати на численні виклики живої суспільної практики, себто вона не спроможна повновартісно відображати мовними засобами нові поняття, явища і комунікативні зв'язки, які безперервно виникають у суспільстві.

Таким чином, все це ще і ще раз засвідчує, що так звана "рівноправна" українсько-російська двомовність неухильно веде до занепаду української мови. Думати, що в умовах диспропорційного білінгвізму українська мова може повноцінно розвиватися — велика ілюзія. Тому виступати за двомовність — це виступати за консервацію недуги української мови, а по суті це означає підтримувати занепад української мови і, врешті-решт, її загибель. Ось саме цю правду і повинні почути прихильники двомовності.

Вірю, що переважна більшість вибере життя української мови, а не її смерть.

Видавець Конгрес Українських Націоналістів

Засновник Степан Брацюнь

Редакційна колегія Іван Белебеха, Іван Головацький, Анатолій Погрібний, Ярослав Радевич-Винницький, Степан Семенюк

Адреса редакції: 01001, вул. Хрещатик, 21, пом. 111, м.Київ; тел./факс (044) 279-78-08 e-mail: nacija@ukr.net www.nacija.org.ua

Адреса видавця: 01004, вул. Горького 36, м. Київ, тел./факс 235-37-61

Головний редактор Михайло Сидоржевський

Реєстраційне свідоцтво: Серія КВ № 7970, видане Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України 08.10.2003р.

Передплатний індекс: 09715

Банківські реквізити: СПД Брацюнь Степан, р/р №26001016925980 в банку "Фінанси і кредит", ТОВ м. Київ, МФО 300131, ЄДРПОУ 2305606776

Газету набрано і зверстано у комп'ютерно-видавничому центрі Конгресу Українських Націоналістів.

Газету видрукувано у ВАТ "Видавництво "Київська правда"

Замовлення №

Наклад 10 000 примірників

Ціна договірна